

"Ruh" ve "hayat" ilişkisi nasıldır; aralarındaki farkı açıklayınız?

"Ruh, zîhayat, zîşuur, nuranî vücud-u haricî giydirilmiş, câmi, hakikattar, külliyyet kesb etmeye müstaid bir kanun-u emrîdir..."(1)

Üstad'ın yukardaki ifadelerini esas alarak ruh ve ruha bağlı kavramları tek tek izah edelim.

Alem-i Emir: Cenab-ı Hakk'ın irade sıfatının tecelli ettiği ve irade sıfatının hakim ve galip olduğu alemdir; bir nevi irade sıfatının arşıdır. Bu alemden, bütün kainatta olacak bitecek şeylerin emri ve komutu vardır. Yani bir nevi şu görünen alemin arkasındaki komut alemidir diyebiliriz. Bunu bilgisayardaki yazılımla da örneklendirebiliriz.

Mesela, programcı yapacağı programın önce komutlar ve emirler bölümünü tamamlar; sonra işler ve görüntü o komutlara göre hareket eder ve şekiller orada belirtilen komutlar üzerine bina olur. Aynen kainatta bir programın görünen yüzüdür, iradeden gelen alem-i emir de görünmeyen gerçek yüzüdür.

Harici Vücut: Alem-i emirden gelen emir ve komutların Allah'ın kudretiyle icra edilip cismani ve harici bir vücudun giydirilmesidir. Burada iradenin verdiği emir ve komutu kudret uygulayıp icra ediyor. İşte bu uygulama ve icra işine harici vücut denir. Daha çok, kudret sıfatına bakar ve bir nevi kudret sıfatının arşı hükmündedir.

Kanun: Alem-i emrin her bir tecelli ve cilvesinin tek tek adına kanun denir. Mesela emir aleminde yerin cisimleri çekme komutuna **yer çekimi** kanunu diyoruz.

Ruh: İrade sıfatının hakim olduğu emir aleminden gelen bir komut ve emirdir veya bir kanundur. Bu emir ve kanuna da kudret sıfatı harici bir vücut ve ceset vererek onu somut ve görünür hale getirmiştir. Aynı zamanda başına da şuur takarak hem harici vücudu olan, hem de başında şuuru olan bir kanun olmuştur.

Faraza emir aleminden olan yer çekimi kanununa Allah kudreti ile bir ceset giydirse, inayeti ile de bir şuur verse idi, o da bir insan olurdu ya da insanın ceset ve şuurunu alsa, biz de bir soyut kanun oluverirdik. Onun için Üstad Hazretleri burada ruh ile soyut kanunları kardeş olarak vasıflandırmıştır.

Bunlar anlaşıldıktan sonra **"Ruh nedir?"** sorusuna verilecek cevap daha bir netlik

kazanacaktır. Üstad Hazretlerinin ruhu tarif ederken sıraladığı; zihayat, zişuur, gibi tabirler ruhun vasıfları, özellikleridir; yoksa ruhtan farklı ve başka şeyler değildirler. Tabiri yerinde ise *kalp, sır, latife, vicdan* gibi hissiyatlar ruhun çıkıntıları ve hasiyetleri hükmündedir. Dolayısı ile ruh bedenden ayrıldığı zaman hayat, kalp, vicdan , sır ve latife gibi insanı insan yapan vasıflarını kaybetmez, zira onlar ruh cevherinin içinde ya da ona bağlı veya onunla kaim şeylerdir.

Özet olarak, *ruh hayat değildir, ama hayat ruh ya da ruhun temel bir vasfıdır diyebiliriz.*

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dokuzuncu Söz, İkinci Maksat](#)